

**Je kind meertalig opvoeden:
dat is positief!**

Opgroeien

Kind & Gezin

Hoe meer taal, hoe beter!

DAT IS EEN
GRAPPIGE BRIL!

SHALL WE EAT
THEM NOW?

KIJK, IK HEB EEN
APPELSIENENBRIL!

ORANGE!

IKKE OOK
BRIL!

Op de foto: **Eric** spreekt Nederlands en **Esperanza** Engels met de kinderen. Met elkaar spreken zij Engels.

Van babygeluidjes naar woordjes en zinnen: een taal leren is een wonder! Je kind oefent zelf heel veel met zijn stem, maar heeft ook anderen nodig om talen te leren.

Ouders, grootouders, broers en zussen, kinderbegeleiders... die veel praten met je kind, helpen het hierbij. Al vanaf de geboorte kan een kind een of meerdere talen leren. Tegelijk of opeenvolgend.

Als ouder heb je wellicht vragen als je meertalig wil opvoeden. Deze brochure wil je informeren en inspireren. Met heel veel tips die je onmiddellijk kan proberen!

WOW, YOU'VE GOT
SOME NICE
ORANGES THERE!

Tips van Leon

Ik kan veranderen in vele kleuren.
Net zoals mensen die meerdere talen spreken. Dat is magie!

Ik geef tips over meertalig opvoeden.
Er is een apart 'Kameleon-boekje'
waar je zelf mee aan de slag kan. Vraag ernaar bij Kind en Gezin.

HALLO, IK BEN
LEON DE KAMELEON!

De ontwikkeling van taal tussen 0 en 3 jaar

Leren praten is een wonder! Je baby maakt onbewust zijn eerste babygeluidjes. 2,5 jaar later babbelt je peuter de hele dag door en begrijpt hij heel veel.

1

Tijdens de zwangerschap

Denk nu al na over hoe je je kind meertalig wil opvoeden. Wat zijn je wensen?

Week 21: je baby kan je al horen!

Je baby hoort geluiden van in je buik én van buiten.

Je baby leert stemmen kennen. Na de geboorte herkent hij de stem van mama, broer/zus, papa,...

2

Baby - 0 tot 15 maanden

De eerste geluidjes

Enkele weken na de geboorte begint een baby vanzelf geluidjes te maken.

Huilen

Elke baby huilt. Hij geeft aan dat er iets niet oké is. Er zijn verschillende redenen waarom hij huilt.

Tateren

Vanaf 2 à 3 maanden begint een baby te tateren. Je baby maakt heel verschillende klanken. Hij fluistert en roept.

Brabbelen

Vanaf 7 maanden begint een baby te brabbelen: 'dadada' en 'mamama'.

Baby's brabbelen overal in de wereld hetzelfde.

dadada,
mamama

Het eerste woordje

Rond de leeftijd van 1 jaar komen de eerste woordjes. Niet perfect, maar wel te begrijpen.

3

Peuter 15 maanden tot 3 jaar

Veel nieuwe woorden

Je kind begrijpt meer en reageert op wat iemand zegt. Hij leert veel nieuwe woorden.

De eerste zinnen

Rond de leeftijd van 1,5 jaar maakt je kind voor het eerst zinnen met twee woorden.

Ik wil eten

Gaan we naar de bakker

Langere zinnen

Tussen de leeftijd van 2 en 3 jaar worden de zinnen langer. Je kind leert nieuwe woorden. Rond de leeftijd van 3 jaar maakt je kind zinnen van drie tot vijf woorden.

4

Kleuter - 3 tot 6 jaar

Zinnen van drie tot vijf woorden

Als je kind 3 jaar is, gaat het langere zinnen maken. Hij leert werkwoorden en meervouden gebruiken. Het is normaal dat hij nog fouten maakt.

Duidelijk praten

Op deze leeftijd begrijp je meer en meer wat je kind zegt. Hij leert moeilijkere zinnen en vertelt verhalen.

'Mmmm, heb je fruit gegeten!'

Ik heb fruit ge-eet

Eerst begrijpen, dan praten

Je kind leert eerst woorden begrijpen. Het luistert en leert zo nieuwe woorden en zinnen. Zo leert het verschillende talen.

Hoe help je je kind bij de taalontwikkeling?

Praat veel met je baby!

Voer gesprekjes met je baby. Geef hem tijd om te reageren. En reageer op zijn geluidjes, bewegingen ... Hoe meer je praat met je kind, hoe meer kans hij krijgt om taal te leren.

Tip van Leon

Spreek de talen die je best kan en waar je je goed bij voelt.

Begin vanaf de geboorte

Praat met je baby, al vanaf de geboorte! Ook al praat hij zelf nog niet, hij leert volop taal.

Tip van Leon

Meertalig opvoeden? Denk al tijdens de zwangerschap na over de plaats van de verschillende talen in je gezin en in je omgeving. Maak afspraken over wie welke taal of talen zal spreken met je kind.

De hele dag!

Praten met je kind kan de hele dag. Tijdens het eten en verzorgen. Of tijdens een wandeling. Of als je samen speelt. Het is iets spontaan en natuurlijk.

Tip van Leon

Zorg dat de verschillende talen genoeg aan bod komen. Een kind leert de taal of talen die je vaak met hem spreekt.

Vertellen, zingen, voorlezen ...

Je kan je kind op verschillende manieren helpen bij zijn taalontwikkeling. Je kind geniet als je liedjes voor hem zingt. Samen een boek lezen is gezellig. Of vertel een verhaal. Ook zo leert je kind nieuwe woorden.

Tip van Leon

Ken je liedjes, verhalen of boeken in je thuistaal? Laat je kind er mee van genieten! Zo geef je je thuistaal door.

Meertalig opvoeden kan op
verschillende manieren.
Er is niet één goede keuze.
Elk gezin is anders en kiest dit zelf.

**We laten zes gezinnen
aan het woord.**

Hoe meertalig opvoeden?

Heel wat dingen om af te wegen!

TAALVAARDIGHEID?

- Welke taal of talen spreek je goed?
- Welke taal voelt het meest natuurlijk aan?

WAAR?

- Thuis
- Familie
- Kinderopvang
- Speelplein in de buurt

WENSEN?

- Welke talen wil je doorgeven aan je kind?
- Hoe goed wil je dat je kind de talen kan?

NEDERLANDS?

- Kinderopvang
- School
- Thuis

HOEVEEL?

- Hoe vaak spreek je een taal met je kind?
- Hoe vaak doen andere mensen dat?

WIE?

- Ouders en grootouders
- Broer/zus
- Familie en vrienden
- Kinderbegeleider

Elk gezin maakt zijn eigen keuze

GEZIN 1

*Eén ouder,
één taal*

GEZIN 2

Mixen

GEZIN 3

*Thuis taal
en mixen*

GEZIN 4

*Nederlands
en mixen*

GEZIN 5

*Enkel de
thuis taal*

GEZIN 6

*Drie
talen*

Zes gezinnen vertellen hoe zij meertalig opvoeden

NEDERLANDS

GEZIN 1

*Eén ouder,
één taal*

Elsa en Eddie zijn een jong koppel uit Brussel. Elsa heeft als moedertaal Spaans en Eddie Nederlands. Ze besluiten hun dochter Lucia van bij haar geboorte in deze twee talen op te voeden. Elsa spreekt enkel Spaans met Lucia, Eddie enkel Nederlands

Op de foto: **Eddie** en **Elsa** met hun zoon **Joseph** en dochter **Lucia**.

SPAANS

Scan de Qr-code en lees meer over dit gezin.

Welke taal?

Spreek met je kind de taal of talen waar je je goed bij voelt en die je best kan. Als praten natuurlijk voelt en spontaan verloopt, is dat goed voor de taalontwikkeling van je kind.

Elsa en Eddie kiezen voor de 'één-ouder-één-taal strategie' of 'OPOL': one parent, one language.

Dit betekent dat de twee talen worden verdeeld over de ouders. Elke ouder spreekt één taal met het kind.

“Spaans is de taal van mijn hart. Als ik Spaans spreek, moet ik niet naar woorden zoeken!”

Het is belangrijk dat elke ouder de taal kiest die hij het beste kan en die het meest natuurlijk voelt. En dat de verschillende talen voldoende aan bod komen. Hoe meer de talen worden gesproken met het kind, hoe meer kans dat hij die talen goed zal leren.

GEZIN 2

Mixen

Assia en Rachid kiezen voor 'mixin'. Beide ouders gebruiken beide talen, soms ook in eenzelfde gesprek.

Het mixen van twee talen heeft op zich geen negatieve invloed op de taalontwikkeling van kinderen. Het kan wel gebeuren dat bij deze keuze de taal die het kind alleen thuis hoort, achteruit gaat. De kans is nog groter als die taal alleen in de vorm van mixen wordt aangeboden.

Als de ouders verwachten dat hun kind op latere leeftijd beide talen heel goed spreekt, is het zinvol dat minstens één van de ouders alleen de

Rachid en Assia zijn beiden opgevoed in het Darija (Marokkaans-Arabisch). Ze zijn allebei in Mechelen geboren en spreken vlot Nederlands. Beide ouders praten zowel Nederlands als Darija met Ridouane. Ze mixen de twee talen doorheen de dag en dikwijls in dezelfde gesprekken. Ridouane gaat naar de kinderopvang waar ze Nederlands spreken met hem.

"We krijgen dikwijls de vraag of Ridouane niet in de war geraakt. Nee hoor!"

thuis taal spreekt met het kind, zonder te mixen met Nederlands. Dit kan bijvoorbeeld in specifieke situaties: bij het voorlezen, aan tafel,...

Rijke thuistaal

Een rijke thuistaal zorgt voor een stevige basis om andere talen te leren. Spontane gesprekjes tussen ouder en kind in de thuistaal, zijn heel goed voor de taalontwikkeling.

GEZIN 3

Thuis taal en mixen

Turks is belangrijk omdat de grootouders enkel Turks spreken.

Als Rumi Turks leert, kan hij met hen communiceren.

Nederlands is belangrijk omdat Rumi al snel naar de kinderopvang zal gaan. Ook op school zal hij Nederlands spreken.

Burcu en Orhan maken samen tijdens de zwangerschap duidelijke taalafspraken om Rumi tweetalig op te voeden: Orhan zal enkel Turks spreken met Rumi en Burcu Turks en Nederlands. Ze zal dus de twee talen mixen.

Orhan en Rumi hebben gekozen voor 'thuis taal + mixen'. Hier hoort het kind van beide ouders de thuis taal. Dat is positief! Op deze manier wordt de thuis taal voldoende gesproken.

De kans op verlies van de thuis taal is kleiner dan bij "Een ouder, een taal", waar de thuis taal slechts door één ouder gesproken wordt.

Burcu en Orhan zijn een Turkstalig koppel uit Boortmeerbeek. Ze zijn zwanger van hun zoon Rumi. Ze spreken beiden Turks en Nederlands en willen dat Rumi beide talen zal leren.

“Bij het maken van onze taalafspraken hebben wij vooral rekening gehouden met wie van ons zich het meest vlot en natuurlijk kan uitdrukken in de beide talen.”

Afspraken maken

Maak duidelijke afspraken over wie welke taal spreekt, en op welke momenten. Zo kan elke taal voldoende aan bod komen. Als de thuis taal niet genoeg aan bod komt, is er kans dat je kind de thuis taal minder goed zal leren of zelfs verliest.

Scan de QR-code
en lees meer
over dit gezin

Op de foto: Orhan en Burcu, 7 maanden zwanger

GEZIN 4

Nederlands en mixen

Frederica en Hanne zijn de ouders van de 5-jarige Luigi. Ze wonen in Oudenaarde. Frederica is afkomstig uit Italië en woont al enkele jaren in België. Haar moedertaal is Italiaans en ze spreekt goed Nederlands. Hanne is Belg en spreekt enkel Nederlands. De familie van Frederica woont in Italië en ze gaan regelmatig op vakantie bij hen. Daarom vinden ze het belangrijk dat Luigi naast het Nederlands ook Italiaans spreekt.

Thuis gebruiken ze beide talen met Luigi. Hanne spreekt enkel Nederlands, Frederica mixt spontaan Nederlands en Italiaans.

Dit gezin kiest voor 'Nederlands + mixen'. Dit komt heel vaak voor in 'gemengde gezinnen' waarbij slechts één partner een bepaalde taal begrijpt en spreekt.

Hierdoor komt het kind minder in contact met één taal, in dit geval het Italiaans.

Om te vermijden dat deze taal verloren gaat, is het belangrijk dat ouders nadenken over hoe ze die taal voldoende kunnen aanbieden:

- Iedere dag voorlezen in het Italiaans.
- Vakantie doorbrengen in Italië, op bezoek bij de familie van Frederica.
- Educatieve tv- en internetprogramma's zoeken in het Italiaans.
- Interactieve taalspelletjes spelen in het Italiaans.
- Familie en vrienden die Italiaans spreken, vragen om Italiaans te praten met Luigi.

"Ik lees samen met Luigi Italiaanse boeken of we kijken naar de Italiaanse televisie. Zo komt mijn moedertaal genoeg aan bod."

NEDERLANDS

Scan de QR-code om meer te lezen over dit gezin

NEDERLANDS
EN ITALIAANS

Op de foto: **Hanne** en **Frederica** met hun zoontje **Luigi**

Scan de Qr-code
en lees meer over
dit gezin

Op de foto:
Samuel en **Shikorina**
met hun zoon **Tesfay**.

GEZIN 5

Enkel de thuis taal

Hun zoon **Tesfay** werd in België geboren. Ze spreken allebei **Tigrinya** met **Tesfay**. **Samuel** en **Shikorina** zijn **Nederlands** aan het leren, maar spreken de taal nog niet vlot. Ze willen niet dat hun zoon 'fout' **Nederlands** leert. Hij zal naar de kinderopvang gaan, waar hij **Nederlands** zal leren van de kinderbegeleiders.

Dit gezin kiest voor 'enkel thuis taal'. Voor deze ouders is dit de enige mogelijke keuze. Ze kunnen enkel in hun thuis taal vlot praten. En dat is helemaal oké.

Het feit dat het kind thuis geen **Nederlands** leert, hoeft geen

Samuel en **Shikorina** zijn afkomstig uit Eritrea en wonen nu een jaar in Kortrijk. Hun thuis taal is **Tigrinya**.

"We willen niet dat ons kind 'fout' Nederlands van ons zou leren. Bovendien is Tigrinya een stuk van wie wij zijn."

probleem te zijn. Hun zoon is perfect in staat om later **Nederlands** te leren: in de kinderopvang, op school, met vrienden,...

Een goede basis in de thuis taal zorgt dat een kind vlot nieuwe talen kan leren!

Eerste contact met het Nederlands

Als je thuis geen **Nederlands** spreekt, kan het een goed idee zijn om je kind enkele dagen naar de kinderopvang te laten gaan. Zo is het **Nederlands** geen vreemde taal meer bij de start op school. En het is positief voor zijn welbevinden! Je kind speelt er met andere kinderen en ontdekt de wereld! Ook jij als ouder ontmoet er andere ouders.

GEZIN 6

Drie talen

Caroline en Patrick wonen in Brussel met hun zoontjes Luan (10) en Noah (7).

Patrick is van Braziliaanse afkomst. Zijn moedertaal is

Portugees en hij spreekt vlot Frans. Caroline is Belg. Ze spreekt vlot Nederlands en Frans.

Sinds de geboorte van hun kinderen spreken ze drie talen thuis: Frans, Nederlands en Portugees.

Dit gezin kiest voor 'drie talen'.

Caroline en Patrick praten Frans met elkaar. Caroline spreekt Nederlands met de kinderen en Patrick Portugees. Als baby gingen Luan en Noah naar een Nederlandstalige kinderopvang. Nu gaan ze naar een Nederlandstalige school.

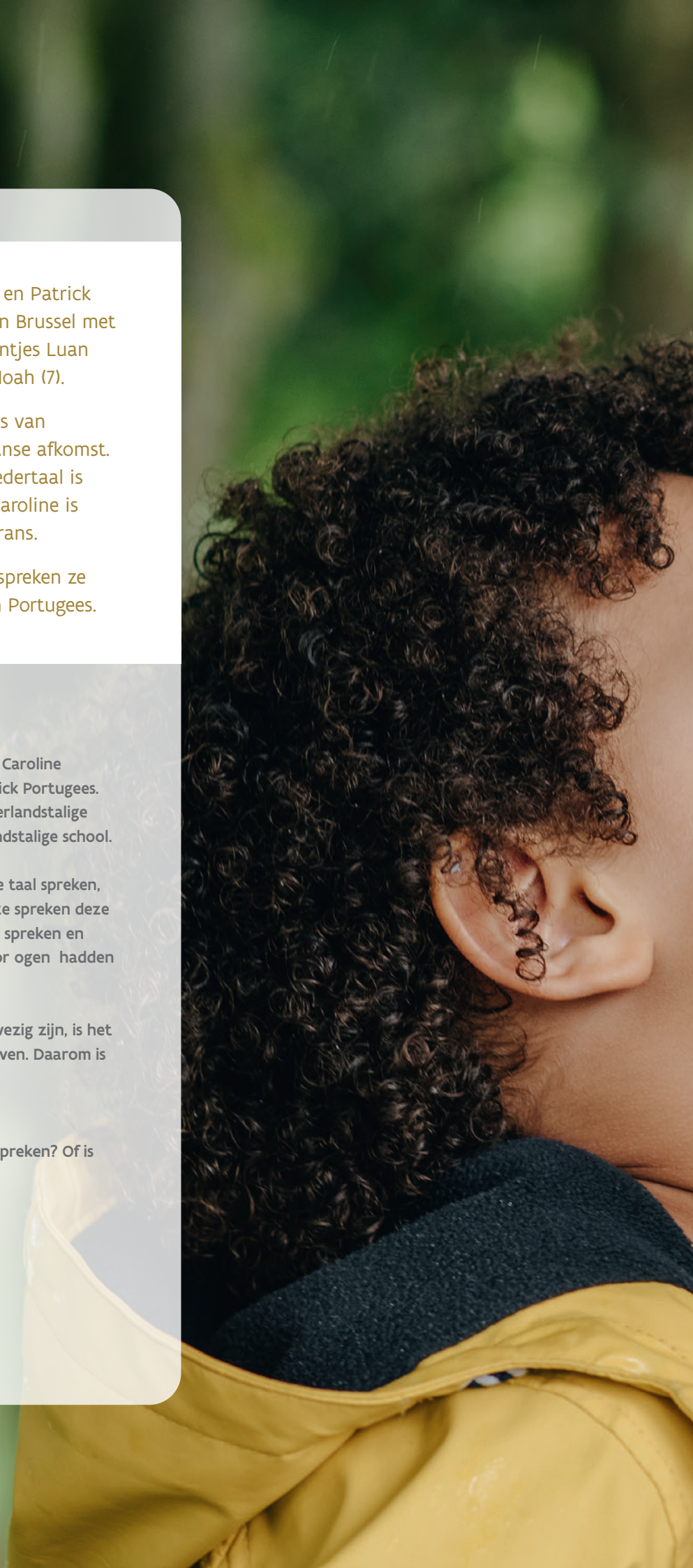
Hun Nederlands is heel goed: ze kunnen deze taal spreken, lezen en schrijven. Ze begrijpen Frans maar ze spreken deze taal niet veel. En ze kunnen Portugees goed spreken en begrijpen. Dit is wat Caroline en Patrick voor ogen hadden toen ze hun keuze maakten.

In situaties waar meer dan twee talen aanwezig zijn, is het extra belangrijk om elke taal een plek te geven. Daarom is het goed om stil te staan bij vragen zoals:

- Welke talen wil ik dat mijn kind leert?
- Hoe goed wil ik dat hij die talen kent?
- Wil ik dat mijn kind de talen goed kan spreken? Of is ook schrijven en lezen belangrijk?
- ...

Scan de QR-code om meer te lezen over dit gezin

Tip van Leon

Verschillen tussen talen

Een meertalig kind spreekt en gebruikt niet elke taal op dezelfde manier. Dat is heel normaal!

Veel hangt af van de manier waarop ze in contact komen met de verschillende talen, en met de kansen die er zijn om die talen te gebruiken: lezen en schrijven op school, spreken op school en thuis,...

Vragen en bezorgdheden

Meertalig opgroeien gaat niet vanzelf. Het is normaal dat je vragen hebt of twijfelt.
Je vindt hier mythes, vragen en bezorgdheden van ouders.

Raakt mijn baby in de war als hij meerdere talen tegelijk hoort?

- Natuurlijk
- Helemaal niet

Helemaal niet. Het is een misverstand dat meerdere talen horen verwarrend is voor een kind. Een kind kan al vanaf de geboorte meerdere talen tegelijk leren!

Ze kunnen die talen net zo goed leren als baby's die in één taal opgevoed worden.

Het kan gebeuren dat kinderen de talen door elkaar mixen als ze zelf beginnen praten. Dit is echter geen teken van verwarring. Het is perfect normaal bij meertalige kinderen.

Tussen twee en vier jaar beginnen kinderen de talen van elkaar te onderscheiden. Voor die leeftijd is er voor hen geen onderscheid.

Kan ik iets doen als de thuistaal van mijn kind achteruit gaat?

- Natuurlijk
- Helemaal niet

Je kan de thuistaal van je kind doorheen de dag en op verschillende manieren stimuleren.

- Wees creatief: speel taalspelletjes, zing liedjes of verzin rijmpjes.
- Kijk samen naar tv of lees samen boekjes in de thuistaal. En praat er over met je kind, laat het vertellen wat er gebeurt.
- Ga op zoek naar leuke plekjes waar de taal wordt gesproken, bijvoorbeeld een speelplein in de buurt waar kinderen zijn die dezelfde taal spreken.
- Maak de thuistaal herkenbaar: breng een bezoekje aan familie of vrienden die dezelfde taal spreken. Zo laat je zien dat jullie thuistaal ook door andere mensen buiten je gezin gebruikt wordt.
- Geef geregeld complimentjes over wat je kind al kan, toon dat je fier bent.

De thuistaal staat het leren van het Nederlands in de weg.

- Natuurlijk
- Helemaal niet

Helemaal niet. Het is een misverstand dat de thuistaal negatief is voor het leren van Nederlands. Integendeel: de talen helpen elkaar! Als een kind een stevige basis heeft in de thuistaal, zal het vlotter andere talen leren.

Het leert zo sneller verbanden leggen en de andere taal begrijpen. Talen versterken elkaar.

Een kind dat thuis geen Nederlands leert, zal dit op school leren van de leerkracht en andere kinderen. Op deze leeftijd gaat het leren van een nieuwe taal meestal vlot. Het belangrijkste is dat er veel gepraat wordt met het kind en hij zelf veel kansen krijgt om te spreken.

Klopt het dat kinderen die meertalig opgevoed worden meer risico's lopen op taalachterstand?

- Natuurlijk
- Helemaal niet

Helemaal niet. Onderzoek toont dat meertalige kinderen geen groter risico hebben op taalachterstand. Zelfs als ze later beginnen praten, halen ze dit volledig in. Ze bereiken de belangrijke mijlpalen in de taalontwikkeling even goed als kinderen die eentalig opgroeien.

Amir is 2 jaar en hij gaat sinds kort naar de kinderopvang. Thuis spreken wij Arabisch. In de kinderopvang hoort hij voor het eerst Nederlands.

Hij is heel stil. Moet ik mij zorgen maken?

- Ja
- Nee

Nee, dit kan perfect normaal zijn. Een kind dat op een plaats komt waar een andere taal wordt gesproken (kinderopvang, school,...), gebruikt eerst zijn eigen taal. Als het merkt dat daar een andere taal wordt gesproken, kan het stiller worden.

Dit wil niet zeggen dat je kind geen taal aan het leren is. Hij heeft tijd nodig om de nieuwe taal te verkennen. Hij luistert actief en leert zo nieuwe woorden en begrippen.

Blijf veel praten met je kind. Ook al zal hij misschien niet altijd antwoorden.

Bespreek je bezorgdheid met je kinderbegeleider en zoek samen hoe je dit kan aanpakken.

Mijn kind mixt verschillende talen door elkaar. Is dat negatief voor zijn taalontwikkeling?

- Nee, dat is normaal
- Ja, hij geraakt erdoor in de war

Nee. In de meertalige ontwikkeling gebruiken kinderen talen door elkaar. Dat kan gaan om woorden in één bepaalde zin of om grammaticale regels (de regels van één taal in de andere taal gebruiken).

Hoe komt dat nu juist? Jonge kinderen kunnen nog geen onderscheid maken tussen de verschillende talen. Dit lukt hen pas tussen de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Ze leren begrijpen dat de ene taal met die persoon wordt gesproken en de andere taal met een andere persoon. En ze leren zelf om die talen uit elkaar te houden.

Je vindt antwoorden op nog veel meer vragen op onze website.

Scan de QR-code of surf naar

Heb je nog vragen?

Opvoeden loopt niet altijd zoals je dacht en zoals je wil. Ook als je je kind meertalig opvoedt, is het normaal dat je het soms niet meer weet of twijfelt.

- Is het normaal dat mijn kind nog geen woordjes zegt?
- Kan ik nog veranderen van aanpak en is dit een goed idee?
- Zal de juf mijn kind begrijpen als het start op school?

Waar kan je terecht?

Wil je hier over praten, stel dan je vraag aan Kind en Gezin. Je kan dit samen bespreken op het consultatiebureau of tijdens een huisbezoek. Of je kan je vraag stellen via de Kind en Gezin-Lijn: 078 150 100

Kortom: je bent welkom met je vragen!

Stel je vraag via de
Kind en Gezin-Lijn: 078 150 100

Bel met een medewerker van
Kind en Gezin, elke werkdag van
8 tot 20 uur. Mail ons via het
contactformulier op kindengezin.be.

Meer info? Scan de QR-code!

A photograph of a man with a beard and short hair, wearing a dark blue sweater, sitting and reading a colorful book to a young child with curly hair. The child is looking at the book with interest. The background is softly blurred, suggesting an indoor setting.

*‘Samen met Liam op
school met een boek...
Heerlijk om zo mijn taal
te kunnen doorgeven!’*

Michael, papa van Liam (2 jaar).
Liam spreekt Frans en Nederlands.

Kind en Gezin-Lijn: 078 150 100.

Bel met een medewerker van Kind en Gezin, elke werkdag van 8 tot 20 uur.
Mail ons via het contactformulier op [kindengezin.be](https://www.kindengezin.be).

Vind ons op En kijk of jouw regio een eigen pagina heeft.

Volg ons ook op

Hier vind je meer
info over voorlezen
met baby's en
peuters.

